

The faunistic review of the Polish species
of the subfamily Chaitophorinae (Hemiptera, Aphidoidea).
Part 2: tribe Atheroidini

KARINA WIECZOREK

Department of Zoology, University of Silesia, ul. Bankowa 9, PL 40-007 Katowice,
e-mail: karina.wieczorek@us.edu.pl

ABSTRACT. The distribution of the 8 Polish species of the tribe Atheroidini, a representative of the subfamily Chaitophorinae, is presented. Occurrence of every single species of this tribe from Poland as well as information about bionomy and host plant is given.

KEY WORDS: Hemiptera, Aphidoidea, Chaitophorinae, Atheroidini, Poland, faunistic review.

INTRODUCTION

This paper, the second part in a series concerning subfamily Chaitophorinae, includes a review of current aphid stations belonging to the tribe Atheroidini in individual geographical regions of Poland. The available, published data are presented; when new and unpublished stations are given, the following information are provided: the collector, the date of collection and the place where the material is deposited (US – Department of Zoology, University of Silesia). Geographical regions of Poland follow Fauna of Poland. Characteristics and checklist of species (BOGDANOWICZ et al. 2004), where Zakopane is excluded from the Orawsko-Nowotarska Dale and included in the Zakopiańska Dale (KONDRACKI 2000). Synonyms are identified according to Catalogue of the worlds Aphididae (REMAUDIÈRE & REMAUDIÈRE 1997).

Aphids belonging to the tribe Atheroidini are known to be monoecious and holocyclic. Most of them are connected with various grasses (Poaceae), sedges (Cyperaceae), rarely Junceae. They are monophagous or oligophagous (HEIE 1982).

Altogether 23 species which are representatives 5 genera (*Atheroides* HALIDAY, 1839; *Caricosipha* BORNER, 1939; *Chaetosiphella* HILLE RIS LAMBERS, 1939; *Laingia* THEOBALD, 1922; *Sipha* PASSERINI, 1860) have been described; in Poland 8 species have been recorded (according to the checklist of Polish aphids, WĘGIEREK & WOJCIECHOWSKI 2004). This group of aphids have never been examined in details; biology and distribution of Polish species have been studied by SZELEGIEWICZ (1974a, 1985).

A REVIEW OF SPECIES

Subfamily Chaitophorinae
Tribe Atheroidini

Genus *Atheroides* HALIDAY, 1839

Type species: *Atheroides serrulatus* HALIDAY, 1839

Atheroides doncasteri OSSIANNILSSON, 1955

Stations:

Wielkopolsko-Kujawska Lowland: Wielkopolski National Park – Lake Skrzyńka (ACHREMOWICZ 1972)
Notes: This is the only station of this species in Poland. The species lives on the underside of leaves of *Deschampsia caespitosa* L.; not attended by ants.

***Atheroides hirtellus* HALIDAY, 1839**

Stations:

- Masurian Lake District: Olsztyn-Kortowo (HUCULAK 1966).
 Wielkopolsko-Kujawska Lowland: Gorzyń near Międzychód (ACHREMOWICZ 1972)
 Upper Silesia: Trzebinia (OLESIŃSKI & SZELEGIEWICZ 1974).

Notes: The species lives on the underside of leaves of *Deschampsia caespitosa* L.; not attended by ants.

***Atheroides serrulatus* HALIDAY, 1839**

Stations:

- Baltic-Sea Coast: Władysławowo (SZELEGIEWICZ 1968); Jastarnia (SZELEGIEWICZ 1976).
 Masurian Lake District: general (RIECH 1927); Dajtki near Olsztyn (HUCULAK 1967b).
 Wielkopolsko-Kujawska Lowland: Frydrychowo near Bydgoszcz (SZELEGIEWICZ 1958); Poznań (ACHREMOWICZ 1967; ZŁOTKOWSKI 1987); Małyszyn near Gorzów Wielkopolski (SZELEGIEWICZ 1967); Strzeszyn near Poznań (WILKANIEC et al. 2000).
 Mazovian Lowland: Warszawa (SZELEGIEWICZ 1967).
 Upper Silesia: Borowiec near Chrzanów, Trzebinia, Chrzanów (OLESIŃSKI & SZELEGIEWICZ 1974); Katowice (CZYŁOK et al. 1991); near reserve "Segiet" (HAŁAJ & WĘGIEREK 1997-1998).
 Krakowsko-Wieluńska Upland: Kroczyce near Częstochowa (SZELEGIEWICZ 1967); Częstochowska Highland – Brodło Hill, Lipówka Mt. (HAŁAJ & WOJCIECHOWSKI 1996); Częstochowska Highland – Brodło Hill, vicinity of Ciecierzyna, Potok Złoty (HAŁAJ & WOJCIECHOWSKI 1997).
 Małopolska Upland: Skarżysko-Kamienna (SZELEGIEWICZ 1967).
 Lubelska Upland: Lublin (ACHREMOWICZ 1986).
 Sandomierska Lowland: Pieprzowe Mts (SZELEGIEWICZ 1981).
 Western Sudetes Mts: Sowie Mts (WOJCIECHOWSKI & WOŹNICA 1989).
 Western Beskidy Mts: Zawoja (SZELEGIEWICZ 1972).
 Tatrzańska Dale: Zakopane (SZELEGIEWICZ 1962).

Notes: The species lives on the underside of leaves of various grasses: *Poa* spp., *Agrostis* spp., *Festuca* spp., *Deschampsia* spp., *Alopecurus* spp.; not attended by ants.

Genus *Caricosipha* BÖRNER, 1939

Type species: *Caricosipha paniculatae* BÖRNER, 1939

***Caricosipha paniculatae* BÖRNER, 1939**

Stations:

- Baltic-Sea Coast: Łeba (SZELEGIEWICZ 1976).
 Masurian Lake District: general (RIECH 1927); Olsztyn (HUCULAK 1967b).
 Wielkopolsko-Kujawska Lowland: Bydgoszcz (SZELEGIEWICZ 1958); Winna Góra near Września (ACHREMOWICZ 1967); Poznań (ACHREMOWICZ 1967; KRZYWIEC 1982); Rosnówko (WILKANIEC et al. 2000).
 Mazovian Lowland: Warszawa (SZELEGIEWICZ 1967).
 Sandomierska Lowland: Kolbuszowa Plateau (DURAK & WOJCIECHOWSKI 2005).

Notes: The species lives on the underside of leaves of *Carex* spp: *Carex paniculata* L., *C. vulpina* L., *C. riparia* CURTIS., *C. leporina* L.; not attended by ants.

Genus *Chaetosiphella* HILLE RIS LAMBERS, 1939

Type species: *Chaetosiphella berleseii* (DEL GUERCIO, 1905)

***Chaetosiphella berleseii* (DEL GUERCIO, 1905)**

Stations:

- Baltic-Sea Coast: Karwia (SZELEGIEWICZ 1976).
 Pomeranian Lake District: Opławiec near Bydgoszcz (SZELEGIEWICZ 1958).

Masurian Lake District: Dajtki near Olsztyn (HUCULAK 1967b).
 Wielkopolsko-Kujawska Lowland: Poznań Luboń (ACHREMOWICZ 1972).
 Upper Silesia: Chrzanów (OLESIŃSKI & SZELEGIEWICZ 1974).
 Sandomierska Lowland: Kolbuszowa Plateau (DURAK & WOJCIECHOWSKI 2005).

Notes: The species lives in small colonies on the upperside of leaves of *Deschampsia flexuosa* L., *Festuca ovina* L., *F. rubra* L.; when disturbed drop off the plant; not attended by ants. Xerophilous species usually connected with very arid environment (dune areas), but also collected on sun-heated embankments and slopes.

Chaetosiphella stipae HILLE RIS LAMBERS, 1947

Stations:

Wielkopolsko-Kujawska Lowland: Pamięcin near Słubice (ACHREMOWICZ 1972)

Notes: This is the only station of this species in Poland. The species lives on steams and the upperside of leaves of *Stipa capillata* L., *S. joannie* CELAK s.s.

Chaetosiphella tshernavini (MORDVILKO, 1921)

Chaetosiphella tshernavini (MORDV.): HUCULAK 1967b: 99.

Stations:

Masurian Lake District: Olsztyn (HUCULAK 1967b).

Wielkopolsko-Kujawska Lowland: Poznań (ACHREMOWICZ 1972; SZELEGIEWICZ 1985); Dominiczyn, Sosnowica – Anielskie Stawy (BOCHEN 1977).

Notes: The species lives on the leaves of *Corynephorus canescens* L and *Festuca rubra* L.; attended by ants.

Genus *Laingia* THEOBALD, 1922

Type species: *Laingia psammae* THEOBALD, 1922

Laingia psammae THEOBALD, 1922

Stations:

Baltic-Sea Coast: Karwia (SZELEGIEWICZ 1965); Międzyzdroje (SZELEGIEWICZ 1968); Kąty Rybackie, Przebrno, Krynica Morska (SZELEGIEWICZ 1974b); Jastarnia, Władysławowo, Gdańsk-Górki Wschodnie (SZELEGIEWICZ 1976)

Pomeranian Lake District: Kalisz Pomorski (PŁACHTA et al. 1996).

Masurian Lake District: Olsztyn-Kortowo (HUCULAK 1966).

Wielkopolsko-Kujawska Lowland: Poznań (ACHREMOWICZ 1967; ZŁOTKOWSKI 1987).

Mazovian Lowland: Warszawa (SZELEGIEWICZ 1965).

Podlasie Lowland: vicinity of Dolistowo (CZYŁOK et al. 1982).

Lower Silesia: Osola (ACHREMOWICZ 1990).

Upper Silesia: Chrzanów (OLESIŃSKI & SZELEGIEWICZ 1974); vicinity of Huta Katowice (KLIMASZEWSKI et al. 1980); Wojkowice (CZYŁOK et al. 1991); Katowice (CZYŁOK et al. 1991; WIECZOREK 25.07.2006, US).

Krakowsko-Wieluńska Upland: Błędowska Desert (WOJCIECHOWSKI et al. 1989); Częstochowska Highland – vicinity of Olsztyn, Brodło Hill, Zamkowe Hill, Lipówka Mt. (HAŁAJ & WOJCIECHOWSKI 1996), Częstochowska Highland – Brodło Hill, vicinity of Ciecierzyna, Potok Złoty (HAŁAJ & WOJCIECHOWSKI 1997), Ojcowski National Park (OSIADACZ 15.07.2005, US).

Małopolska Upland: vicinity of Pińczów (CZYŁOK 1983); vicinity of Krzyżanowice (CZYŁOK & WOJCIECHOWSKI 1987).

Sandomierska Lowland: Kolbuszowa Plateau (DURAK & WOJCIECHOWSKI 2005).

Western Beskidy Mts: Żywiecka Dale – Bierna, Radziechowy-Wieprz (KARWAŃSKA 1991a)

Notes: The species lives on steams, the upperside of leaves and head of corn of *Ammophila arenaria* (L.), *Calamagrostis epigejos* (L.), *Calamagrostis arundinacea* (L.) and *Deschampsia caespitosa* L.; sometimes attended by ants.

Genus *Sipha* PASSERINI, 1860
Subgenus *Rungisia* MIMEUR, 1933

Type species: *Rungisia maydis* PASSERINI, 1860

Sipha (Rungisia) arenarii MORDVILKO, 1921

Rungisia arenarii (MORDV.): SZELEGIEWICZ 1965: 33.

Sipha arenarii MORDV.: ACHREMOWICZ 1972: 373; SZELEGIEWICZ 1974b: 373; SZELEGIEWICZ 1975: 146; SZELEGIEWICZ 1976: 382; SZELEGIEWICZ 1978: 91; WOJCIECHOWSKI et al. 1989: 33

Stations

Baltic-Sea Coast: Władysławowo (SZELEGIEWICZ 1968); Sztutowo, Kąty Rybackie, Przebrno, Krynica Morska (SZELEGIEWICZ 1974b); Karwia, Jastarnia (SZELEGIEWICZ 1976).

Masurian Lake District: Olsztyn-Dajtki (SZELEGIEWICZ 1975)

Wielkopolsko-Kujawska Lowland: Bydgoszcz (SZELEGIEWICZ 1965); Poznań (ACHREMOWICZ 1972; SZELEGIEWICZ 1985).

Mazovian Lowland: Warszawa (SZELEGIEWICZ 1965).

Krakowsko-Wieluńska Upland: Błędowska Desert (WOJCIECHOWSKI et al. 1989).

Notes: The species lives on the upperside of leaves of *Leymus arenarius* (= *Elymus arenarius*); attended by ants. Connected with very arid environment: dune areas on Baltic-Sea Coast, as well as inland dunes.

Sipha (Rungisia) elegans DEL GUERCIO, 1905

Rungisia kurdjumovi (MORDV.): SZELEGIEWICZ 1958: 74; HUCULAK 1966: 118; ACHREMOWICZ 1967: 272.

Sipha (Rungisia) kurdjumovi MORDV.: SZELEGIEWICZ 1967: 63; ZŁOTKOWSKI 1987: 78

Sipha kurdjumovi MORDVILKO: BOCHEN 1977: 256; OLESIŃSKI & SZELEGIEWICZ 1974: 324; SZELEGIEWICZ 1974 b: 373; SZELEGIEWICZ 1976: 383; ACHREMOWICZ 1990: 84.

Sipha elegans DEL GUER.: WOJCIECHOWSKI et al. 1989: 33

Stations:

Baltic-Sea Coast: vicinity of Kąty Rybackie, Przebrno (SZELEGIEWICZ 1974b); Władysławowo (SZELEGIEWICZ 1976).

Masurian Lake District: Olsztyn-Kortowo (HUCULAK 1966); Stare Jabłonki near Ostróda (SZELEGIEWICZ 1967)

Wielkopolsko-Kujawska Lowland: Bydgoszcz (SZELEGIEWICZ 1958); Poznań (ACHREMOWICZ 1967; ZŁOTKOWSKI 1987).

Mazovian Lowland: Warszawa (SZELEGIEWICZ 1967).

Lower Silesia: Wrocław Grabiszynek (ACHREMOWICZ 1990).

Upper Silesia: Trzebinia (OLESIŃSKI & SZELEGIEWICZ 1974).

Krakowsko-Wieluńska Upland: Błędowska Desert (WOJCIECHOWSKI et al. 1989); Częstochowska Highland – vicinity of Olsztyn, Brodło Hill, Zamkowe Hill (HAŁAJ & WOJCIECHOWSKI 1996).

Lubelska Upland: Sosnowica (BOCHEN 1977).

Notes: The species lives on the underside of leaves of various grasses: *Elymus repens* (L.) GOULD (= *Agropyrum repens* (L.)), *Festuca* spp., *Hordeum* spp., *Arrhenatherum* spp., *Triticum* spp.; attended by ants.

Sipha (Rungisia) maydis PASSERINI, 1860

Sipha maidis PASS.: RÜBSAAMEN 1901: 142

Rungisia maydis (PASS.): SZELEGIEWICZ 1958: 74; SZELEGIEWICZ 1964: 240; HUCULAK 1965: 221.

Sipha (Rungisia) maydis graminis KALTENBACH, 1874: SZELEGIEWICZ 1967: 63; SZELEGIEWICZ 1968: 71.

Sipha maydis graminis KALTENBACH.: ACHREMOWICZ 1972: 373; OLESIŃSKI & SZELEGIEWICZ 1974: 324.

Sipha maydis PASS.: RUSZKOWSKI 1933: 12, 50; SZELEGIEWICZ 1958: 74; SZELEGIEWICZ 1976: 383; CZYŁOK et al. 1982: 38; ACHREMOWICZ 1986: 74; WOJCIECHOWSKI et al. 1989: 33; PŁACHTA et al. 1996: 71.

Stations:

Baltic-Sea Coast: Władysławowo (SZELEGIEWICZ 1968); Jastarnia (SZELEGIEWICZ 1976).

Pomeranian Lake District: Tczew (RUSZKOWSKI 1933); Bory Tucholskie (RÜBSAAMEN 1901); Kalisz Pomorski (PŁACHTA et al. 1996).

Masurian Lake District: Kaletnik near Suwałki (SZELEGIEWICZ 1961); Olsztyn (HUCULAK 1965).
 Wielkopolsko-Kujawska Lowland: Bydgoszcz (SZELEGIEWICZ 1958); Poznań (RUSZKOWSKI 1933; ACHREMOWICZ 1972; ZLOTKOWSKI 1987).
 Mazovian Lowland: Warszawa (SZELEGIEWICZ 1967).
 Podlasie Lowland: vicinity of Dolistowo (CZYŁOK et al. 1982).
 Upper Silesia: Chrzanów (OLESIŃSKI & SZELEGIEWICZ 1974); Katowice (WIECZOREK & WOJCIECHOWSKI 2004).
 Krakowo-Wieluńska Upland: Błędownska Desert (WOJCIECHOWSKI et al. 1989); Częstochowska Highland – vicinity of Olsztyn, Brodło Hill, Zamkowe Hill, Lipówka Mt. (HAŁAJ & WOJCIECHOWSKI 1996).
 Małopolska Upland: Krzyżanowice near Pińczów (SZELEGIEWICZ 1964).
 Lubelska Upland: Puławy (JUDENKO 1930); Lublin (ACHREMOWICZ 1986).
 Western Sudetes Mts: Sowie Mts (WOJCIECHOWSKI & WOŹNICA 1989).
 Western Beskidy Mts: Żywiecka Dale – Mała Tresna (KARWAŃSKA 1991a).
 Bieszczady Mts: Rzepedź, Terebowiec Valley (CZYŁOK et al. 1988).

Notes: The species lives on the underside of leaves of various grasses: *Elymus repens* (L.) GOULD (= *Agropyrum repens* (L.)), *Festuca pratensis* HUDS., *Arrhenatherum elatius* (L.), *Triticum* spp., *Zea* spp., *Avena* spp.; attended by ants.

Subgenus *Sipha* sensu stricto

Type species: *Sipha glyceriae* (KALTENBACH, 1843)

Sipha (*Sipha*) *glyceriae* (KALTENBACH, 1843)

Sipha glyceriae (KALTENBACH): SZELEGIEWICZ 1958: 74; SZELEGIEWICZ 1962: 164; SZELEGIEWICZ 1963: 475; SZELEGIEWICZ 1964: 240; HUCULAK 1965: 210; HUCULAK 1967a; ACHREMOWICZ 1967: 272; OLESIŃSKI & SZELEGIEWICZ 1974: 324; SZELEGIEWICZ 1974b: 373; SZELEGIEWICZ 1975: 146; SZELEGIEWICZ 1976: 382; ACHREMOWICZ 1986: 74; WOJCIECHOWSKI & WOŹNICA 1989: 47; ACHREMOWICZ 1990: 84; KARWAŃSKA 1991a: 136 150; KARWAŃSKA 1991b: 150; WILKANIEC 2001: 307.

Stations:

Baltic-Sea Coast: Władysławowo (SZELEGIEWICZ 1968; 1976); Kąty Rybackie, Krynica Morska (SZELEGIEWICZ 1974b).
 Masurian Lake District: general (RIECH 1927); Ługwałd near Olsztyn (HUCULAK 1965); Olsztyn-Krotowo (SZELEGIEWICZ 1975).
 Wielkopolsko-Kujawska Lowland: Bydgoszcz (SZELEGIEWICZ 1958); Gorzów Wielkopolski (SZELEGIEWICZ 1963); Poznań (ACHREMOWICZ 1967); Poznań (ZLOTKOWSKI 1987); Lisówka near Wielkopolski National Park (WILKANIEC 2001).
 Mazovian Lowland: Warszawa (MORDVILKO 1894; SZELEGIEWICZ 1967); vicinity of Grójec (SZELEGIEWICZ 1967).
 Upper Silesia: Trzebinia (OLESIŃSKI & SZELEGIEWICZ 1974).
 Krakowo-Wieluńska Upland: Częstochowska Highland – Brodło Hill (HAŁAJ & WOJCIECHOWSKI 1996), Częstochowska Highland – Sokole Mts near Olsztyn, Potok Żłoty (HAŁAJ & WOJCIECHOWSKI 1997).
 Małopolska Upland: vicinity of Busko (SZELEGIEWICZ 1964).
 Lubelska Upland: Lublin (ACHREMOWICZ 1986).
 Sandomierska Lowland: Rzeszów (HUCULAK 1967a).
 Western Sudetes Mts: Sowie Mts (WOJCIECHOWSKI & WOŹNICA 1989); Pławnia Górna (ACHREMOWICZ 1990).
 Western Beskidy Mts: Żywiecka Dale – Lipowa, Pewel Mała, Węgierska Górka (KARWAŃSKA 1991a); Cieszyn (KARWAŃSKA 1991b).
 Tatrańska Dale: Zakopane (SZELEGIEWICZ 1962).
 Eastern Beskidy Mts: Łupków near Sanok (SZELEGIEWICZ 1967).

Notes: The species lives on the underside of leaves and head of corn of various grasses: *Glyceria fluitans* (L.), *Poa* spp., *Phleum* spp., *Agrostis* spp., *Festuca* spp., *Agropyrum* spp., sedges (Cyperaceae), or Juncaceae; sometimes attended by ants.

PIŚMIENNICTWO

- ACHREMOWICZ J. 1967. Mszyce (Homoptera, Aphidoidea) Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej. *Fragm. faun.* 13: 261–297.
- ACHREMOWICZ J. 1972. Mszyce (Homoptera, Aphidoidea) Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej II. *Fragm. faun.* 18: 361–392.
- ACHREMOWICZ J. 1986. Materiały do poznania fauny mszyc (Homoptera, Aphidoidea) Lubelszczyzny. *Zesz. probl. Postęp. Nauk roln.* 329: 69–91.
- ACHREMOWICZ J. 1990. Z badań nad fauną mszyc Śląska Dolnego i Sudetów. *Zesz. probl. Postęp. Nauk roln.* 392: 79–94.
- BOCHEN K. 1977. Materiały do poznania fauny mszyc (Homoptera, Aphidoidea) Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego. *Annls Univ. Mariae Curie-Skłodowska (C)* 32(20): 255–263.
- BOGDANOWICZ W., CHUDZICKA E., PILIPIUK I., SKIBIŃSKA E. (Eds). Fauna Polski. Charakterystyka i wykaz gatunków. T. I. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa: 271 pp.
- CZYŁOK A., WOJCIECHOWSKI W., KOSONOCKA L., SEGET A. 1982. Fauna mszyc (Homoptera, Aphidoidea) zbiorowisk roślinnych okolic Dolistowa nad Biebrzą. *Acta biol., Katow.* 10: 36–49.
- CZYŁOK A. 1983. Zgrupowania mszyc (Homoptera, Aphidoidea) wybranych zbiorowisk leśnych okolic Pińczowa. *Acta biol., Katow.* 13: 114–130.
- CZYŁOK A., WOJCIECHOWSKI W. 1987. Communities of Aphids (Homoptera, Aphidoidea) of the Xerothermic Vegetation in Niecka Nidziańska. *Acta biol. siles.* 6 <23>: 37–41.
- CZYŁOK A., HAJAJ R., WOŹNICA A. 1988. Mszyce (Homoptera, Aphidomorpha) zbiorowisk roślinnych Bieszczadów Zachodnich. *Acta biol. siles.* 10 <27>: 93–109.
- CZYŁOK A., GORCZYCA J., HAJAJ R., KLIMASZEWSKI S. M., WOJCIECHOWSKI W. 1991. Fauna mszyc (Homoptera, Aphidoidea) zwałowisk odpadów węglowych i cynkowych województwa katowickiego. *Acta biol. siles.* 18 <35>: 108–117.
- DURAK R., WOJCIECHOWSKI W. 2005. Aphid (Hemiptera: Aphidoidea) communities in different forest associations (*Vaccinio-Piceetea* and *Quercro-Fagetea* classes) of the Kolbuszowa Plateau. *Aphids oth. homopt. Insects Monogr.* 11: 39–53.
- HAJAJ R., WOJCIECHOWSKI W. 1996. Zgrupowania mszyc (Homoptera, Aphidinea) związane z zbiorowiskami murawowymi z klas *Festuco-Brometea* i *Sedo-Scleranthetea* Wyżyny Częstochowskiej. *Acta biol. siles.* 29 <46>: 83–105.
- HAJAJ R., WOJCIECHOWSKI W. 1997. Zgrupowania mszyc (Homoptera, Aphidinea) związane z niektórymi zbiorowiskami z klas *Vaccinio-Picetea*, *Almetea glutinosae* i *Quercro-Fagetea* okolic Olszyna k. Częstochowy. *Acta biol. siles.* 30 <47>: 61–83.
- HAJAJ R., WĘGIEREK P. 1997–1998. Mszyce (Homoptera: Aphidinea) rezerwatu przyrody “Segiet” na Wyżynie Śląskiej. *Acta ent. siles.* 5–6: 31–32.
- HEIE O. 1982 The Aphidoidea (Hemiptera) of Fennoscandia and Denmark. II. The family Drepanosiphidae. *Fauna ent. scand.* 11: 1–175.
- HUCULAK S. 1965. Mszyce (Homoptera, Aphidoidea) Pojezierza Mazurskiego. *Fragm. faun.* 12: 207–236.
- HUCULAK S. 1966. Mszyce (Homoptera, Aphidoidea) Pojezierza Mazurskiego II. *Fragm. faun.* 4: 115–130.
- HUCULAK S. 1967a. Materiały do fauny mszyc (Homoptera, Aphidoidea) okolic Rzeszowa i Przemysła. *Fragm. faun.* 13: 231–248.
- HUCULAK S. 1967b. Mszyce (Homoptera, Aphidoidea) Pojezierza Mazurskiego. III. *Fragm. faun.* 14: 93–131.
- JUDENKO E. 1930. Materiały do fauny mszyc (Aphididae) okolicy Puław z uwzględnieniem biologii. 1. *Polskie Pismo ent.* 9: 129–186.
- KARWAŃSKA J. 1991a. Mszyce (Homoptera, Aphidomorpha) Kotliny Żywieckiej. *Acta biol. siles.* 18 <35>: 133–147.
- KARWAŃSKA J. 1991b. Mszyce (Homoptera, Aphidomorpha) Pogórza Śląskiego. *Acta biol. siles.* 18 <35>: 148–154.
- KLIMASZEWSKI S. M., WOJCIECHOWSKI W., CZYŁOK A., GĘBICKI C., HERCZEK A., JASIŃSKA J. 1980. Zgrupowania wybranych grup pluskwiaków równoskrzydłych (Homoptera) i różnoskrzydłych (Heteroptera) w lasach rejonu huty “Katowice”. *Acta biol., Katow.* 8 <25>: 22–39.
- KONDRACKI J. 2000. Geografia regionalna Polski. PWN, Warszawa: 440 pp.
- KRZYWIEC D. 1982. Materiały do poznania mszyc (Homoptera, Aphidoidea) Polski ze szczególnym uwzględnieniem Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej. *Fragm. faun.* 27: 1–12.
- MORDVIŁKO A. 1894. K faune i anatomii sem. Aphididae Privisljanskogo Kraja. *Rab. Lab. zool. Kab. varb. Univ.* [5]: 1–112.
- OLESIŃSKI L., SZELEGIEWICZ H. 1974. Mszyce (Homoptera, Aphididae) okolic Chrzanowa. *Fragm. faun.* 19: 320–347.
- PLACHTA J., KLIMASZEWSKI S. M., WOJCIECHOWSKI W. 1996. Aphid groupings (Homoptera, Aphidoidea) in *Di-crano-Pinion* coniferous forests of the Pomorze Lake District. *Acta biol. siles.* 29 <46>: 66–82.

- REMAUDIÈRE G. & REMAUDIÈRE M. 1997. Catalogue of the world's Aphididae (Homoptera, Aphidoidea). INRA Editions, Versailles: 473 pp.
- RIECH F. 1927. Biologie und Faunistik ostpreussischer Blattläuse. *Schr. phys.-ökon. Ges. Königsberg* 65: 149–151.
- RÜBSAAMEN E. H. 1901. Bericht meine Reisen durch die Tucheler Heide in den Jahren 1896 und 1897. *Schr. naturf. Ges. Danzig* (N. F.) 10: 79–148 [1–70].
- RUSZKOWSKI J. 1933. Wyniki badań nad szkodliwą fauną Polski na podstawie materiałów z lat 1919–1930. *Roczn. Ochr. Rośl.* (B) 1: 1–545.
- SZELEGIEWICZ H. 1958. Mszyce (Homoptera, Aphidina) okolic Bydgoszczy. *Fragm. faun.* 8: 65–95.
- SZELEGIEWICZ H. 1961. Przyczynek do znajomości fauny mszyce (Homoptera, Aphidina) Suwalszczyzny. *Polskie Pismo ent.* 31: 67–76.
- SZELEGIEWICZ H. 1962. Materiały do znajomości mszyce (Homoptera, Aphidina) Tatr i Podhala. *Acta zool. cracov.* 7: 157–175.
- SZELEGIEWICZ H. 1963. Materiały do fauny mszyce (Homoptera, Aphididae) Polski. *Fragm. faun.* 9: 473–479.
- SZELEGIEWICZ H. 1964. Mszyce (Homoptera, Aphididae) Doliny Nidy. *Fragm. faun.* 11: 233–254.
- SZELEGIEWICZ H. 1965. Mszyce (Homoptera, Aphididae) nowe dla fauny Polski. *Fragm. faun.* 3: 31–42.
- SZELEGIEWICZ H. 1967. Materiały do fauny mszyce (Homoptera, Aphidoidea) Polski. II. *Fragm. faun.* 14: 45–91.
- SZELEGIEWICZ H. 1968. Mszyce – Aphidoidea. *Kat. Fauny Polski* 21(4) <12>: 316 pp.
- SZELEGIEWICZ H. 1972. Zapiski afidologiczne z Babiej Góry (Homoptera, Aphidoidea). *Fragm. faun.* 18: 205–243.
- SZELEGIEWICZ H. 1974a. Materiały do fauny mszyce (Homoptera, Aphidoidea) Polski. II. Rodzina Chaitophoridae. *Fragm. faun.* 19: 285–317.
- SZELEGIEWICZ H. 1974b. Mszyce (Homoptera, Aphidoidea) Mierzei Wiślanej ze szczególnym uwzględnieniem wydm nadmorskich. *Fragm. faun.* 19: 349–394.
- SZELEGIEWICZ H. 1976. Materiały do fauny mszyce (Homoptera, Aphidoidea) Pobrzeża Bałtyku. *Fragm. faun.* 20: 369–406.
- SZELEGIEWICZ H. 1981. Materiały do poznania kserotermofilnych mszyce Wyżyny Małopolskiej (Homoptera, Aphidoidea). *Fragm. faun.* 25: 423–434.
- SZELEGIEWICZ H. 1985. Chaitophoridae (Homoptera, Aphidoidea). *Klucze Oznac. Owad. Pol.* 17(5b) <133>: 1–57.
- WĘGIEREK P., WOJCIECHOWSKI W. 2001. Subordo (podrząd): Sternorrhyncha. [In:] Gutowski J. M., Jaroszewicz B. (Eds). Katalog fauny Puszczy Białowieskiej. Instytut Badawczy Leśnictwa, Warszawa: 106–107.
- WĘGIEREK P., WOJCIECHOWSKI W. 2004. Piersiodziobe (Sternorrhyncha) [In:] Bogdanowicz W., Chudzicka E., Pilipiuk I., Skibińska E. (Red.). Fauna Polski. Charakterystyka i wykaz gatunków. T. I. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa: 234–271.
- WIECZOREK, K., WOJCIECHOWSKI W. 2004. The systematic position of Chaitophorinae (Hemiptera, Aphidoidea) in the light of anatomy research. *Insects Syst. Evol.* 35 (3): 317–327.
- WILKANIEC B., PIEKARSKA-BONIECKA H., SUDER A. 2000. Aphids (Homoptera, Aphidoidea) of refuge habitats in the agricultural landscape of Wielkopolska. Aphids and other Homopterous insects, Olsztyn, 78: 117–123.
- WILKANIEC B. 2001. Aphidofauna of midfield thickets. *Aphids oth. homopt. Insects Monogr.* 8: 301–313.
- WOJCIECHOWSKI W., HAŁAJ R., KOŁODZIEJ B. 1989. Mszyce (Homoptera, Aphidomorpha) Pustyni Błędowskiej. *Acta biol. siles.* 13 <30>: 31–43.
- WOJCIECHOWSKI W., WOŹNICA A. 1989. Mszyce (Homoptera, Aphidomorpha) Sudetów Środkowych. *Acta biol. siles.* 13 <30>: 43–62.
- ZŁOTKOWSKI J. 1987. Afidofauna okolic Poznania w odłwach aspiratorem Johnson'a (12,2 m) w latach 1976–1980. *Pr. nauk. Inst. ochr. Rośl. Poznań* 29(1): 75–91.

STRESZCZENIE

Przegląd rozmieszczenia polskich gatunków podrodziny Chaitophorinae (Hemiptera, Aphidoidea). Część 2: plemię Atheroidini

Przedstawiono i zweryfikowano rozmieszczenie 8 gatunków mszyce należących do plemienia Atheroidini (Hemiptera, Aphidoidea, Chaitophorinae) w poszczególnych krainach geograficznych Polski. Podano również informacje na temat bionomii i roślin żywicielskich każdego gatunku.